

Annamari Ranki

* 3.1.1955 † 14.1.2024

Helsingin yliopiston iho- ja sukupuolitautiopin professori emerita, ylilääkäri Annamari Ranki menehtyi 14.1.2024.

Annamari Ranki syntyi Helsingissä 3.1.1955 ja valmistui lääkäriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1977. Hän väitteli tohtoriksi T ja B lymfosyyttien merkkiproteiineista vain 23-vuotiaana vuonna 1978 ja sai dosentuurin samana vuonna. Iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkäriksi hän valmistui Helsingin yliopistosta vuonna 1983. Erikoistuttuaan hän lähti apulaisopettajaksi Kuopioon 1984. Vuonna 1983 hän kiinnostui tuntemattomasta taudista, AIDS:sta, jonka alkuperää ei Tuolloin tunnettu. Tämä tutkimus vei hänet USA:han vuosiksi 1985–1987, missä hän oli vierailuva tutkija National Cancer Institutessa, Bethesdassa sekä Memorial Sloan-Kettering Cancer Centerissä, New Yorkissa. Suomeen palattuaan hän toimi Suomen Akatemian nuorempana tutkijana, erikoislääkärinä Helsingin yliopistollisen sairaalan Ihotautiklinikalla ja ihotautien apulaisopettajana vuoteen 1993. Tämän jälkeen hänen tiensä vei Tampereelle apulaisprofessorin viransijaiseksi, mistä hän siirtyi Oulun yliopistoon Iho- ja sukupuolitautilien professoriksi ja ylilääkäriksi 1994. Vuonna 1996 hänet valittiin Tampereen yliopiston

ihotautien professoriksi ja ylilääkäriksi TAYS:iin. Hän perusti ihotautien tutkimuslaboratoriot Oulun ja Tampereen yliopistoihin, mutta palasi kuitenkin Helsinkiin 1997 saatuaan professorin ja ylilääkärin viran.

Ranki oli kansainvälisesti erittäin arvoitettu suomalainen dermatologi, joka tuli tunnetuksi erityisesti ihon T-solulymfomien mutta toisaalta myös harvinaisen perinnöllisen autoinflammatorisen jaksollisen kuumeoireyhtymän (TRAPS) syntymekanismien selvittämisessä. Hänen tutkimusalansa oli poikkeuksellisen laaja ja yli 300 alkuperäisartikkelin tutkimusaiheet käsittelevät immunologiaa, erityisesti HIV:iä, eri autoimmuunitauteja sekä periytyviä autoinflammatorisia tauteja, kuten suomalaiseseen tautiperintöön kuuluvaa APECED syndroomaa.

Monilla kansainvälisillä ja kotimaisilla tunnustuksilla palkittu Ranki on vienyt suomalaista ihotautien tutkimusta Eurooppaan. Uransa aikana hän kuului useiden merkittävien eurooppalaisten ihotautialan järjestöjen (European Society of Dermatological Research, European Academy for Dermatology and Venereology, Nordic Dermatology Association, International Society for Cutaneous Lymphomas) hallituk-

siin. European Dermatology Forumissa hän toimi myös pääsihteerinä ja presidenttinä. Hän oli EU:n harvinaissairauksien verkoston ERN-SKIN Suomen johtaja, ja verkoston hallituksen jäsenenä 2017–2022. Ranki oli mukana järjestämässä lukuisia kansainvälisiä kongresseja Suomessa. Suomen Ihotautilääkäriyhdistyksen puheenjohtajana hän toimi 2000–2002. Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen Ranki oli vuodesta 2010. Hän toimi vuosien mittaan luottamustehtävissä Suomen Akatemiassa ja Ruotsin tutkimusneuvostossa, Euroopan komission tarttuvien tautien ulkoisessa arviointipaneelissa sekä alan tieteellisten julkaisujen toimituskunnissa. Lisäksi hänellä oli lukuisia hallinnollisia luottamustehtäviä muun muassa Suomen Akatemiassa, sosiaali- ja terveysministeriössä, TEO:ssa, Helsingin yliopistossa ja HUS:issa.

Vaikuttavan tieteellisen uransa ohella Ranki oli täydellisen sitoutunut alansa kehittämiseen, ja sen opiskelijoihin ja kollegoihin. Opetus oli Annamari Rankille sydämenasia, oli sitten kyseessä lääketieteen opiskelijat, erikoistuvat lääkärit tai muut kollegat. Hän tarjosi itse omista tutkimusryhmissään nuorille tutkijoille erinomaisen esikuvan siitä, miten yhdistää huippuluokan tutkijan ja klinikon urat. Hän oli myös kiinnostunut erikoisalansa toisesta osasta eli sukupuolitaudeista ja oli mukana sen palveluverkon kehittämisessä.

Esimiehenä Annamari Ranki oli helposti lähestyttävä ja häneltä saattoi kysyä aina neuvoa. Hän puolusti klinikkaansa leijonaemon tavoin, oli sitten kyseessä hallinnolliset tai taloudelliset haasteet tai vaikka liikenneympyrän rakentaminen klinikan mäen alle. Hänellä oli ilmiömäinen muisti ja aina tarkat muistiinpanot, joista oli useasti hyötyä sekä klinikan päivittäisen toiminnan hallinnassa että tutkimusyhteistyössä. Annamari osallistui tutkimusprojekteihinsa aina perusteellisesti tarjoten oppilailleen apuaan ja osaamistaan ja hyödyntäen laajaa tutkimusyhteistyöverkostoaan. Hän aina kannusti ja auttoi eteenpäin ja piipahti ohi kulkiessaan usein huoneessa kertomassa uusista ajatuksistaan ja ideoistaan.

Ranki ammensi voimaa taiteesta ja arkkitehtuurista, jotka näkyivät myös Rankin ja aviomiehensä Kai Krohnin luonnon helmaan itse rakentamassa talossa Pälkäneellä. Suurinta iloa Rankille tuottivat lapset ja lapsenlapsi. Kolmesta lapsestaan Ranki oli ylpeä, ja me kollegat saimme sivusta seurata heidän varttumistaan aikuisiksi.

Suomen Ihotautilääkäriyhdistyksen syyskokouksessa marraskuussa 2022 hän piti uraansa käsittelevän, loistavan läksiäisluennon ja saman kuun lopussa hän jäi eläkkeelle. Hänen viimeinen väitöskirjaopilaansa väitteli syyskuussa 2023.

*Sirkku Peltonen, Eija Hiltunen-Back
ja Katariina Hannula-Jouppi*

Kuva: Helena Karlsberg